

M U I S T I O

Pääsihteeri Kimmo Kääriä Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnasta (jäljempänä KY) on pyytänyt minua lausumaan käsitykseni niistä oikeudellisista ongelmista, joita saattaa syntyä, jos KY:n edustajisto päättää säätiöidä huomattavan osan KY:n omaisuudesta ja tästä päätöksestä valitetaan. Tätä varten olen saanut Kääriältä 14.2.2008 suullisen selostuksen. Neuvoteltuani puolisoni, hallinto-oikeuden dosentti Leena Halilan kanssa esitän selvityksenäni seuraavan.

1. Miten päätöksestä voidaan valittaa

Ylioppilaskunta-asetuksen 6 §:n mukaan ylioppilaskunnan päätöksestä haetaan muutosta valittamalla hallintolainkäyttölaissa säädetyllä tavalla. Kun lääninoikeudet on korvattu hallinto-oikeuksilla, muutosta haetaan hallinto-oikeudelta. Erikoista on se, että muutoksenhausta on säädetty asetuksella eikä lailla, niin kun pitäisi. Tämä ei kuitenkaan vaikuta itse asiaan.

Säätiöinnillä pyritään yksityisoikeudellisen oikeussubjektin perustamiseen. Tämä päätös ei kuitenkaan ole sillä tavoin yksityisoikeudellinen, että sitä koskeva päätöksenteko olisi yksityisoikeudellisen oikeussuojakoneiston piirissä. Tästäkin päätöksestä, joka tehdään toimivaltajaon mukaisesti edustajistossa, haetaan muutosta Helsingin hallinto-oikeudessa. Valituksen voi tehdä kuka tahansa ylioppilaskunnan jäsen. Valitusperusteena voi olla se, että päätös ei ole lain mukainen eli se, että ylioppilaskunnalla ei olisi ylioppilaskuntalainsäädännön perusteella oikeutta säätiöidä omaisuuttaan.

2. Päätöksen täytäntöönpano, kun valitus on vireillä

Valitusaika on esillä olevassa tapauksessa 30 päivää. Valitusaikana KY:n hallitus voi toimittaa perustamisasiakirjat PRH:n säätiörekisteriin eli panna päätöksen tällä tavoin täytäntöön, mutta viranomaisen on odotettava valitusajan umpeutumista, ennen kuin se voi suorittaa rekisteröimistoimet. Jos valitus tehdään, lähtökohtana on se, että viranomainen jää odottamaan hallintoprosessin etenemistä lainvoimaiseen eli lopulliseen päätökseen asti.

Poikkeuksena ovat hallintolainkäyttölain 31 §:ssä mainitut tilanteet eli päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti tai päätöksen täytäntöönpanoa ei voida yleisen edun vuoksi lykätä. Tässä tapauksessa päätös ei ole luonteeltaan sellainen, että se tulisi panna täytäntöön heti. Sen sijaan ei ole ehkä poissuljettua se, että yleisen edun vuoksi päätöksen täytäntöönpanoa ei voitaisi PRH:n mielestä lykätä. Tähän olisi perusteena se, että KY:tä ollaan lakkauttamassa. Jouduttaisiin vaikeaan tilanteeseen, jos prosessia käytäisiin niin, että sitä oikeussubjektia ei enää ole, joka on säätiön perustanut. Säätiön perustamistoimien jatkaminen vaikeutuisi, jos säätiölle tulevat varat tulisi hakea uudelta oikeussubjektilta.

3. Tilanne, jossa PRH on rekisteröinyt päätöksen, vaikka siitä on valitettu

Jos PRH on hyväksynyt säätiön perustamisen ja valitusta joudutaan käsittelemään aluksi Helsingin hallinto-oikeudessa ja sen jälkeen vielä mahdollisesti KHO:ssa, PRH jää odottamaan valitusprosessin kulkua. Jos säätiön perustamispäätös kumotaan lainvoimaisella päätöksellä, säätiön lakkaa olemasta ja sen omaisuus on palautettava takaisin. Kun KY:tä ei luultavasti tuolloin enää ole, palautus tapahtuu innovaatioylioppilaskunnalle. Jos hallintotuomioistuimen päätös on se, että valitus kumotaan, kaikki jatkuu ennallaan.

Vastaajapuhevaltaa käyttäisi prosessin aluksi KY, jos uutta ylioppilaskuntaa ei olisi ehditty perustaa. Kun uusi ylioppilaskunta on perustettu, vastaajapuhevallan käyttäminen siirtyisi luontevasti sille, koska sitä voitaisiin pitää KY:n seuraajayhteisönä. Tosin voitaisiin ajatella, että kyseessä on intressiristiriita, kun seuraajayhteisön intressinä olisi valituksen hyväksyminen. Oli miten tahansa, KY:n katoaminen ei voisi johtaa siihen, että valituksen tutkiminen raukeaisi tai että säätiön perustaminen raukeaisi, kun perustaja on lakannut olemasta ennen kuin säätiötä on saatu rekisteriin.

Oleennaista valitusprosessissa on se, että kyse on hallinto- eikä siviiliprozessista. Riita-asiassa vastaaja voisi myöntää vaatimuksen oikeaksi ja prosessi loppuisi siihen: valitus (kanne) hyväksyttäisiin. Tässä tapauksessa, kun sovelletaan hallintoprozessia, vastaaja voi ainoastaan vedota oikeudellisiin näkökohtiin ja tuomioistuin tutkii viran puolesta sen, onko edustajiston päätös ollut lain mukainen vai ei. Vaikka se ilmoittaisi pitävänsä valitusta oikeana, käsittely jatkuisi.

4. Tilanne, jossa säätiötä ei rekisteröidä valitusprosessin aikana

On varauduttava siihen, että PRH ei rekisteröi säätiötä valitusprosessin aikana. Tällöin se jää odottamaan lopputulosta hallintotuomioistuimista ja suorittaa rekisteröimistoimet vasta, kun on saatu lainvoimainen ratkaisu, jossa valitus on hylätty. Päinvastaisessa tapauksessa se suorittaa rekisteröimistoimet. Toki on mahdollista sekin, että se muusta kuin valituksessa ratkaisusta syystä katsoo, ettei säätiötä voidakaan rekisteröidä, mutta tämä ei ole luultavaa, jos sen kanta on selvitetty itse asiaan etukäteen, niin kuin on jo oikeastaan tehty.

Vastaajapuhevallan osalta tilanne olisi tässä tilanteessa sama kuin edellä. Uusi ylioppilaskunta joko voisi käyttää vastaajapuhevaltaa tai se siltä evättäisiin.

Jos valitus hylättäisiin, uuden ylioppilaskunnan tulisi luovuttaa säätiölle ne varat, jotka säädekirjan mukaan sille kuuluvat. Uuden ylioppilaskunnan johto olisi korvausvelvollinen, jos sen olisi onnistunut hävittämään tavalla tai toisella omaisuutta muualle siirtämällä omaisuutta niin, ettei säätiölle voitaisi siirtää sitä omaisuutta, joka sille kuuluu.

Helsinki 15.2.2008

Heikki Halila
professori
Helsingin yliopisto